

САМООСВІТА ВЧИТЕЛЯ ТА ВИМОГИ ДО НЕЇ

Яремчук Я. І.

*студентка 3 курсу педагогічного факультету
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»
м. Рівне, Україна*

Марчук О. О.

*доктор педагогічних наук,
професор кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»
м. Рівне, Україна*

Українське суспільство постійн ставить передо вчителем високі вимоги, відтак самоосвіта є необхідною умовою його професійного зростання. Для того, щоб навчати і виховувати дітей, потрібн знати потреби ринку праці, інтереси підростаючог покоління, освітні документи, а також інноваційні технології навчання та виховання. У Законі України «Про освіту» (2017) написано: «Освіта є державним пріоритетом, що зезпечує інноваційний, соціально-економічний і культурний розвиток суспільства» [2].

В процесі самоосвіти педагоги повинні самостійн вдосконалюватись, розвивати свої педагогічні навики та майстерність, переймати кращий досвід. Укладач «Українського педагогічного енциклопедичного словника» С. Гончаренк пояснив, що «самоосвіта – це освіта, яка нувається у процесі самостійної роботи без проходження систематичного курсу навчання в стаціонарному навчальному закладі [1, с. 412].

Освітній процес – це злагоджена діяльність педагога та учнів, і від першого залежить продуктивність навчання та виховання. Як свідчить практика, навчальні програми та підручники в більшості шкіл однакові, однак кожен закладо освіти має свою специфіку освітнього процесу та психологічну атмосферу, яка створюється вчителями. Від вчителя значною мірою залежить правильна мотивація учнів до успішного навчання.

Самоосвіта вчителя повинна відбуватися в таких основних, на наш погляд, напрямках: а) оволодівання новітньою методикою навчання; б) вдосконалення роботи з учнями щодо їх виховання; в) опанування вчителем сучасних комп'ютерних технологій; в) розширення власного світогляду педагога, поглиблення знань із різних галузей науки і техніки.

Аналізуючи проблеми самоосвіти вчителя та успішного навчання, вчений В. Сухомлинський пояснив: «Щоб бути для учнів джерелом знань, учитель завжди повинен перебувати в атмосфері багатого, цікавого, багатогранного, духовного життя... Щоб учень із бажанням вчився, його інтелектуальне життя не повинн обмежуватися лише запам'ятовуванням та відтворенням знань з метою наступної перевірки їх учителем» [5, с. 397]. Важк не погодитись з цим, адже В. Сухомлинський – це видатний український учений, людина, що більшу частину свого життя перебувала Серед дітей, педагог, директор школи, вчитель, дитячий письменник, знавець психології школярів.

Самоосвіта педагога не повинна закінчуватись знаннями, здобутими у закладах вищої освіти. Для того, щоб стати зразковим учителем, вчителі повинні постійн вивчати сучасну психолого-педагогічну літературу, працювати надо підвищенням професійних умінь та якостей, використовувати педагогічні досягнення зарубіжних вчених. Якими ж джерелами має користуватись педагог? Нині існує чимал засобів для поглиблення знань: наукова, публіцистична, художня література, інтернет, телебачення, ауді та віде інформація, семінари, конференції, майстер-класи екскурсії, театри, виставки, музеї, різноманітні курси, подорожі тощо. Сучасний педагог – повинен бути людиною із широким світоглядом, який зможе разом із дітьми щодня відкривати щось нове та цікаве.

Самоосвіта вчителя повинна спрямовуватися на вдосконалення виховного процесу, який він здійснює із школярами. Для того, щоб вона була ефективною, вчителю слідо повинні провести аналіз власної підготовки, своїх можливостей, якостей та результатів діяльності. В особі педагога діти мають бачити приклад, зразок, еталон для наслідування. Педагог замінює дітям батьків на час їх перебування в школі, тому чинить значний виховний вплив на учнів.

Запровадження системи дистанційного навчання, спричинене світовою пандемією Covid-19, кардинальн змінил освітні тенденції. В процесі самоосвіти педагог повинен володіти високим рівнем інформаційної культури, вміти демонструвати відео-лекції та розробляти завдання, використовуючи різноманітні дистанційні портали, навчальні блоки та інші Інтернет-ресурси. Отже, у нинішній час інформаційних технологій вчитель повинен вміти користуватись сучасними комп'ютерними технологіями, інноваційними методами та прийомам, робити процес навчання та виховання цікавим для підростаючог покоління.

Література:

1. Гончаренк С. Український педагогічний енциклопедичний словник. Рівне, 2011. 552 с.

2. Закон України «Про освіту» (2017 р.) URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 12.11.2021).
3. Каплінський В. В. Навчальний посібник для вчителів: 100 складних ситуацій на уроках та позауроками. Вінниця. 2015. 79 с.
4. Максименк Д. Гра-ключ до душі дитини: гармонізація відносин дитини з навколишнім світом. Київ, 2019. 238 с.
5. Сухомлинський В.О. Розмови з молодим директором. Вибрані твори: в 5-ти т. К.: Радянська школа, 1977. Т. 4. С. 393 – 622.

АНАЛІЗ ФЕНОМЕНІВ ТВОРЧОСТІ ТА КРЕАТИВНОСТІ В ПСИХОЛОГІЧНИХ ТЕОРІЯХ ТА КОНЦЕПЦІЯХ

Яцюрик А. О.

кандидат психологічних наук,

доцент кафедри психології

ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет

імені академіка Степана Дем'янчука»

м. Рівне, Україна

У психологічній науці в плані вивчення особистості існує велика кількість теоретичних і експериментальних підходів. Це породжується, по-перше, різними проблемами, які порушуються сучасними психологічними школами; по-друге, суперечливістю і складністю досліджуваного феномену. У результаті дефініції «творчість» і, особливо, – «креативність» мають неоднозначний характер та досить багат тлумачень. Тому, передусім, слід розглянути сутність цих понять, а також суміжних з ними феноменів (таких як творча діяльність, творчий потенціал особистості), які допоможуть окреслити сучасний стан проблеми, що вивчається, тенденції її розвитку тощо, та розмежувати зміст понять, які в психологічній літературі част змішуються та вживаються як синоніми, що не додає чіткості у визначенні вказаних термінів, а, навпаки, призводить до їх плутанини та ускладнення в розумінні їхнього смислу.

Аналізуючи основні відмінності між творчістю та креативністю, Л.Б. Єрмолаєва– Томіна виділяє наступні:

– Творчість– процес, який може включатися у всі види діяльності і, разом з тим, бути відсутнім у діяльності, що передбачає таке включення. Це стосується до всіх професій творчого типу.

– Креативність – це особистісна якість, що базується на розвиткові вищих психічних функцій, тоді як здатність до творчості як